

Asia C-793/19

**Unionin tuomioistuimen työjärjestyksen 98 artiklan 1 kohdan mukainen
ennakkoratkaisupyynnön tiivistelmä**

Jättämispäivä:

29.10.2019

Ennakkoratkaisupyynnön esittänyt tuomioistuin:

Bundesverwaltungsgericht (Saksa)

Ennakkoratkaisupyyntöpäätöksen tekemispäivä:

25.9.2019

Kantaja ja Revision-menettelyn vastapuoli:

SpaceNet AG

Vastaaja ja Revision-menettelyn valittaja:

Saksan liittotasavalta

Pääasian kohde

Kanne, jossa vaaditaan toteamaan, ettei SpaceNet ole velvollinen säilyttämään televiestintälain 113b §:n 3 momentissa lueteltuja asiakkaidensa, joille se tarjoaa internetyhteyden, televiestinnän liikennetietoja.

Ennakkoratkaisupyynnön kohde ja oikeusperusta

Unionin oikeuden, erityisesti direktiivin 2002/58 15 artiklan 1 kohdan, ja tuomion Tele2 Sverige ja Watson ym. tulkinta; SEUT 267 artikla

Ennakkoratkaisukysymys

Onko direktiivin 2002/58/EY 15 artiklaa tulkittava yhtäältä Euroopan unionin perusoikeuskirjan 7, 8 ja 11 artiklan sekä 52 artiklan 1 kohdan ja toisaalta Euroopan unionin perusoikeuskirjan 6 artiklan ja Euroopan unionista tehdyn sopimuksen 4 artiklan valossa siten, että se on esteenä kansalliselle lainsäädännölle, jossa yleisesti saatavilla olevien sähköisten viestintäpalvelujen

tarjoaja veloitetaan säilyttämään näiden palvelujen loppukäyttäjien liikenne- ja paikkatiedot, jos

- tässä veloitteessa ei edellytetä mitään erityistä paikallista, ajallista tai maantieteellistä aluetta koskevaa perustetta,
- tallentamisvelvoite koskee yleisesti saatavilla olevien puhelinpalvelujen tarjoamisen – teksti- ja multimediaviestien tai vastaavien viestien sekä vastaanottomien tai epäonnistuneiden puhelujen välittäminen mukaan luettuna – yhteydessä seuraavia tietoja:
  - puhelinnumero tai muu liittymän, josta soitetään, ja liittymän, johon soitetään, tunniste sekä puhelunsiirron yhteydessä jokaisen asianomaisen liittymän tunniste,
  - yhteyden alkamisen ja päättymisen päivämäärä ja kellonaika tai – teksti- ja multimediaviestien tai vastaavien viestien välittämisen yhteydessä – viestin lähettämisen- ja vastaanottamisajankohta aikavyöhyketietoineen,
  - tiedot käytetystä palvelusta, jos puhelinpalvelun yhteydessä voidaan käyttää erilaisia palveluja,
  - matkapuhelinpalvelujen tapauksessa lisäksi
    - matkapuhelinpalvelun tilaajien kansainvälinen tunniste liittymän, josta soitetään, ja liittymän, johon soitetään, osalta,
    - päätelaitteen, josta soitetään, ja päätelaitteen, johon soitetään, kansainvälinen tunniste,
    - palvelun ensimmäisen aktivoinnin päivämäärä ja kellonaika aikavyöhyketietoineen, jos palvelu on maksettu etukäteen,
    - niiden solujen nimet, joita liittymä, josta soitetään, ja liittymä, johon soitetään, käyttivät yhteyden alussa,
  - IP-puhelinpalvelujen osalta myös liittymän, josta soitetään, ja liittymän, johon soitetään, internetprotokollaosoitteet (jäljempänä ip-osoite) ja käyttäjätunnukset,
- tallentamisvelvoite koskee yleisesti saatavilla olevien internetpalvelujen tarjoamisen yhteydessä seuraavia tietoja:
  - tilaajalle internetin käyttöä varten annettu ip-osoite,
  - liittymän, jolla internetiä käytetään, yksiselitteinen tunniste ja käyttäjätunnus,

- annetun ip-osoitteen avulla tapahtuvan internetin käytön alkamisen ja päättymisen päivämäärä ja kellonaika aikavyöhyketietoineen,
- mobiilikäytössä internetyhteyden alkaessa käytetyn solun nimi,
- seuraavia tietoja ei saa tallentaa:
  - viestinnän sisältöä,
  - tietoja vierailuista internetsivuista,
  - tietoja sähköpostipalveluista,
  - tietoja yhteyksistä yhteiskunnallisilla aloilla tai kirkon piirissä toimivien henkilöiden, viranomaisten ja järjestöjen liittymiin tai tällaisista liittymistä,
- säilyttäminen kestää paikkatietojen, ts. käytetyn solun nimen, osalta neljä viikkoa ja muiden tietojen osalta kymmenen viikkoa,
- taataan säilytettyjen tietojen tehokas suoja väärinkäytösriskiltä ja kaikenlaiselta luvattomalta pääsylvä ja
- säilytettyjä tietoja voidaan käyttää ainoastaan erityisten vakavien rikosten syyteharkintaan ja henkilön terveyteen, henkeen tai vapauteen tai liitto- tai osavaltioon kohdistuvan konkreettisen vaaran torjumiseen, lukuun ottamatta tilaajalle internetin käyttöä varten annettua ip-osoitetta, jonka käyttö paikkatietojen haussa on sallittua kaikenlaisten rikosten syyteharkintaa, yleiseen turvallisuuteen ja järjestykseen kohdistuvan vaaran torjumista ja tiedustelupalvelujen tehtävien hoitamista varten?

Unionin oikeussäännöt, joihin viitataan

Euroopan unionin perusoikeuskirja (jäljempänä perusoikeuskirja), 6, 7, 8, 11 ja 52 artikla

Sopimus Euroopan unionista (jäljempänä SEU), 4 ja 6 artikla

Henkilötietojen käsittelystä ja yksityisyyden suojasta sähköisen viestinnän alalla 12.7.2002 annettu Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivi 2002/58/EY (sähköisen viestinnän tietosuojadirektiivi), sellaisena kuin se on muutettuna 25.11.2009 annetulla Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivillä 2009/136/EY (jäljempänä direktiivi 2002/58), 5, 6, 8 ja 9 artikla, erityisesti 15 artikla; johdanto-osan 11 perustelukappale

Kansalliset oikeussäännöt, joihin viitataan

Televiestintälaki (Telekommunikationsgesetz, jäljempänä TKG), 113a §:n (”Velvoitteen piiriin kuuluvat”) 1 momentin ensimmäinen virke, 113b § (”Liikennetietojen säilyttämisvelvoitteet”), 113c § (”Tietojen käyttö”), 113d § (”Tietojen turvallisuuden takaaminen”), 113e § (”Lokitiedot” [jotka velvoitteen piiriin kuuluvan on tallennettava säilytettyjen tietojen hausta]), 113f § (”Vaatimukset” [suojaustoimenpiteille ja muille toimenpiteille]), 99 §:n (”Laskuerittely”, tahot, jotka on vapautettu tunnistettavuudesta laskuerittelyssä) 2 momentti

Rikosprosessilaki (Strafprozessordnung, jäljempänä StPO), 100g §:n (”Liikennetietojen kerääminen” [TKG:n 113b §:n mukaisesti]) 2 momentti

Unionin tuomioistuimen oikeuskäytäntö, johon viitataan

Tuomio 21.12.2016, Tele2 Sverige ja Watson ym., C-203/15 ja C-698/15, EU:C:2016:970; jäljempänä tuomio Tele2 Sverige ja Watson ym.

Tuomio 8.4.2014, Digital Rights Ireland ja Seitlinger ym., C-293/12 ja C-594/12, EU:C:2014:238; jäljempänä tuomio Digital Rights Ireland ym.

26.7.2017 annettu lausunto 1/15, EU:C:2017:592

Lisäksi: tuomio 29.7.2019, Funke Medien (C-469/17, EU:C:2019:623); tuomio 9.3.1978, Simmenthal (106/77, EU:C:1978:49); tuomio 3.5.2005, Berlusconi ym. (C-387/02, C-391/02 ja C-403/02, EU:C:2005:270); tuomio 22.6.2010, Melki ja Abdeli (C-188/10 ja C-189/10, EU:C:2010:363) ja tuomio 18.9.2014, Vueling Airlines (C-487/12, EU:C:2014:2232)

Lyhyt kuvaus tosiseikoista ja menettelystä

- 1 Kantaja, SpaceNet AG (jäljempänä kantaja tai SpaceNet), tarjoaa yleisesti saatavilla olevia internetyhteyspalveluja. Se riitauttaa sille TKG:n, sellaisena kuin se on muutettuna 10.12.2015 annetulla lailla, 113a §:n 1 momentissa, luettuna yhdessä 113b §:n kanssa, asetetun velvoitteen säilyttää 1.7.2017 lähtien asiakkaidensa televiestinnän liikennetietoja.
- 2 Ensimmäisessä oikeusasteessa Verwaltungsgericht totesi, että SpaceNet ei ole velvollinen säilyttämään TKG:n 113b §:n 3 momentissa lueteltuja asiakkaidensa, joille se tarjoaa internetyhteyden, televiestinnän liikennetietoja. Vastaja, Saksan liittotasavalta (jäljempänä vastaja), teki Verwaltungsgerichtin tuomiosta suoran Revision-valituksen.
- 3 Revision-valitus voi menestyä vain, jos mainituissa TKG:n säännöksissä yleisesti saatavilla olevien televiestintäpalvelujen tarjoajille (jäljempänä

televiestintäpalvelujen tarjoajat) asetettu velvoite säilyttää televiestinnän liikennetietoja ei ole unionin oikeuden vastainen.

- 4 Tätä televiestintäpalvelujen tarjoajien velvoitetta säilyttää tiettyjä liikennetietoja rajatun ajan on uudistettu liikennetietoja koskevan säilytysvelvoitteen ja enimmäissäilytysajan käyttöönotosta 10.12.2015 annetulla lailla (Gesetz zur Einführung einer Speicherpflicht und einer Höchstspeicherfrist für Verkehrsdaten vom 10. Dezember 2015, jäljempänä 10.12.2015 annettu laki).
- 5 Uudistaminen oli tarpeen sen jälkeen, kun tietojen säilyttämistä koskevat aiemmat säännökset oli todettu Bundesverfassungsgerichtin vuonna 2010 antamassa tuomiossa perustuslainvastaisina mitättömiksi, ja sen jälkeen, kun direktiivi 2006/24, jonka täytäntöön panemiseksi nämä aiemmat säännökset oli annettu, oli todettu pätemättömäksi vuonna 2014 annetussa tuomiossa Digital Rights Ireland ym. Kyseisellä 10.12.2015 annetulla lailla on tarkoitus sulkea syyteharkinnassa ja vaarojen torjunnassa olevat aukot ja samanaikaisesti ottaa huomioon mainituista tuomioistuinratkaisuista ilmenevät perustuslakia ja unionin oikeutta koskevat ohjeet.
- 6 Jotta voidaan vastata kysymykseen siitä, onko TKG:n 113a §:n 1 momentissa, luettuna yhdessä 113b §:n kanssa, säädetty säilytysvelvoite unionin oikeuden vastainen, unionin tuomioistuimen on tulkittava direktiiviä 2002/58 ja etenkin selvennettävä, miten tuomio Tele2 Sverige ja Watson ym. on ymmärrettävä.

Yhteenveto ennakkoratkaisupyynnön perusteista

- 7 TKG:n 113a §:n 1 momentin ensimmäisessä virkkeessä, luettuna yhdessä 113b §:n kanssa, säädetyllä velvoitteella säilyttää televiestinnän liikennetietoja rajoitetaan direktiivin 2002/58 5 artiklan 1 kohdan, 6 artiklan 1 kohdan ja 9 artiklan 1 kohdan mukaisia oikeuksia.
- 8 Se merkitsee direktiivin 2002/58 5 artiklan 1 kohdan ensimmäisessä virkkeessä suojatun sähköisen viestinnän luottamuksellisuuden rikkomista ja on vastoin periaatetta, jonka mukaan muiden henkilöiden kuin käyttäjien on lähtökohtaisesti kiellettyä säilyttää ilman käyttäjän suostumusta sähköiseen viestintään liittyviä liikennetietoja.
- 9 Se ei myöskään vastaa direktiivin 6 artiklaa, jonka mukaan liikennetietoja voidaan käsitellä ja säilyttää ainoastaan tilaajalaskutusta varten, palvelujen markkinoimiseksi ja lisäarvopalvelujen tarjoamiseksi siinä määrin ja niin kauan kuin tällainen palvelu tai markkinointi edellyttää.
- 10 Jos yleisten viestintäverkkojen tai yleisesti saatavilla olevien sähköisten viestintäpalvelujen käyttäjien tai tilaajien muita paikkatietoja kuin liikennetietoja voidaan käsitellä, direktiivin 2002/58 9 artiklan 1 kohdan ensimmäisessä virkkeessä säädetään, että näitä tietoja saa käsitellä vain silloin, kun ne on tehty nimettömiksi tai jos käyttäjät tai tilaajat ovat antaneet siihen suostumuksensa, ja

tietoja saa käsitellä ainoastaan siinä määrin ja niin kauan kuin lisäarvopalvelujen tarjoaminen edellyttää. Kansallinen lainsäädäntö poikkeaa myös tästä säännöksestä siltä osin kuin TKG:n 113b §:n 1 momentin 2 kohdan, luettuna yhdessä 4 momentin kanssa, mukaan myös siinä mainittuja paikkatietoja on säilytettävä.

- 11 Direktiivin 2002/58 5 artiklan 1 kohdan, 6 artiklan 1 kohdan ja 9 artiklan 1 kohdan mukaisten oikeuksien rajoittaminen on perusteltua vain, jos TKG:n 113a §:n 1 momentin ensimmäinen virke, luettuna yhdessä 113b §:n kanssa, voidaan perustaa direktiivin 2002/58 15 artiklan 1 kohtaan.
- 12 Viimeksi mainitun säännöksen mukaan jäsenvaltiot voivat toteuttaa lainsäädännöllisiä toimenpiteitä, joilla rajoitetaan tämän direktiivin 5 artiklassa, 6 artiklassa, 8 artiklan 1, 2, 3 ja 4 kohdassa sekä 9 artiklassa säädettyjen oikeuksien ja velvollisuuksien soveltamisalaa, jos tällaiset rajoitukset ovat välttämättömiä, asianmukaisia ja oikeasuhteisia demokraattisen yhteiskunnan toimenpiteitä kansallisen turvallisuuden (valtion turvallisuus) sekä puolustuksen, yleisen turvallisuuden tai rikosten tai sähköisen viestintäjärjestelmän luvattoman käytön torjunnan, tutkinnan, selvittämisen ja syyteharkinnan varmistamiseksi direktiivin 95/46/EY 13 artiklan 1 kohdan mukaisesti. Tätä varten jäsenvaltiot voivat muun muassa toteuttaa lainsäädännöllisiä toimenpiteitä, joissa säädetään tietojen säilyttämisestä sellaiseksi rajoitetuksi ajaksi, joka on perusteltua tässä kohdassa säädettyistä syistä. Kaikkien tässä kohdassa tarkoitettujen toimenpiteiden on oltava unionin oikeuden yleisten periaatteiden mukaisia, mukaan lukien Euroopan unionista tehdyn sopimuksen 6 artiklan 1 ja 2 kohdassa tarkoitettut periaatteet.
- 13 Unionin tuomioistuimen tuomiossa Tele2 Sverige ja Watson ym., erityisesti sen 82 kohdassa ja sitä seuraavissa kohdissa sekä 108 kohdassa ja sitä seuraavissa kohdissa, esittämien toteamusten mukaan direktiivin 2002/58 15 artiklan 1 kohdan mukaisesti tietojen säilytystä koskevan kansallisen lainsäädännön unionin oikeuden mukaisuus edellyttää sitä, että säilyttämiseen on riittävä peruste. Tämä tarkoittaa, että säilyttäminen voi koskea ainoastaan sellaisten henkilöiden tietoja, joiden toiminta on yhteydessä vakavaan rikollisuuteen, ja sitä aluetta, ajanjaksoa ja niitä viestintävälineitä, jotka ovat merkityksellisiä säilyttämisen perusteen kannalta, ja että voidaan säilyttää vain niitä tietoja, jotka ovat välttämättömiä kuvattujen rikosten selvittämiseksi.
- 14 Vastaajan näkemys, jonka mukaan jo internetyhteys- tai puhelinpalvelujen käyttöä on pidettävä riittävänä perusteena tietojen säilyttämiseen, ei ilmeisestikään ole sopusoinnussa tämän kanssa. Tuomiosta Tele2 Sverige ja Watson ym. ilmenevää näkemystä, jonka mukaan kaikenlainen perusteeton tietojen säilyttäminen on yleisesti unionin oikeuden vastaista, ei aseta kyseenalaiseksi myöskään vastaajan viittaus unionin tuomioistuimen 26.7.2017 antamaan lausuntoon matkustajarekisteritietojen siirtämistä ja käsittelyä koskevasta Kanadan ja Euroopan unionin välisestä sopimuksesta. Unionin tuomioistuin on tosin korostanut sopimukseen liittyvän yksityiselämän kunnioittamista ja henkilötietojen suojaa koskeviin perusoikeuksiin puuttumisen tarpeellisuuden

yhteydessä sitä, että matkustajarekisteritiedot siirretään Kanadalle riippumatta siitä, onko objektiivisia viitteitä siitä, että lentomatikustajista aiheutuu vaaraa Kanadan yleiselle turvallisuudelle. Siinä ei kuitenkaan ole kyse perusteettomasta tietojen säilyttämisestä siksi, että tietojen säilyttäminen ja siirtäminen liittyvät rajavalvontaan, joka koskee sovellettavan Kanadan lainsäädännön mukaisesti kaikkia lentomatikustajia, jotka haluavat matkustaa Kanadaan tai Kanadasta. Lentomatikustajien poistuessa maasta tämä peruste tietojen säilyttämiseen poistuu. Tietojen säilyttäminen kyseisen ajankohdan jälkeen edellyttää siksi – uutena perusteena – sitä, että on objektiivisia viitteitä siitä, että kyseisistä lentomatikustajista voisi aiheutua vaara terrorismirikosten ja vakavan kansainvälisen rikollisuuden torjunnan yhteydessä.

- 15 Jos unionin tuomioistuimen oikeuskäytäntö on ymmärrettävä siten, ettei perusteeton tietojen säilyttäminen ole missään olosuhteissa yhteensopivaa unionin oikeuden kanssa, vastaajan Verwaltungsgerichtin tuomiosta tekemä Revision-valitus ei voi menestyä. Sillä kuten Ruotsin ja Yhdistyneen kuningaskunnan tietojen säilyttämistä koskevissa säännöksissäkin, jotka olivat tuomion Tele Sverige ja Watson ym. kohteena, TKG:n 113a §:n 1 momentin ensimmäisessä virkkeessä, luettuna yhdessä 113b §:n kanssa, ei edellytetä perustetta – muuta kuin pelkkää internetyhteys- tai puhelinpalvelujen käyttöä – tietojen säilyttämiseen eikä säilytettyjen tietojen yhteyttä rikokseen tai yleiseen turvallisuuteen kohdistuvaan vaaraan. Kyse on pikemminkin sääntelystä, jossa säädetään perusteettomasta, kattavasta sekä henkilöllisesti, ajallisesti ja maantieteellisesti eriyttämättömästä säilyttämisestä, joka koskee suurta osaa kaikista merkityksellisistä televiestinnän liikennetiedoista.
- 16 Ennakkoratkaisua pyytänyt tuomioistuin ei kuitenkaan pidä tuomiossa Tele2 Sverige ja Watson ym. esitetyistä toteamuksista huolimatta poissuljettuna, että TKG:n 113a §:n 1 momentin ensimmäisessä virkkeessä, luettuna yhdessä 113b §:n kanssa, säädetty velvoite säilyttää perusteettomasti televiestinnän liikennetietoja voi perustua direktiivin 2002/58 15 artiklan 1 kohtaan, nimittäin seuraavista syistä:
- 17 Ensinnäkin kyseisissä TKG:n säännöksissä ei edellytetä kaikkien tilaajien ja rekisteröityneiden käyttäjien kaikkien televiestinnän liikennetietojen säilyttämistä kaikkien sähköisten viestintävälineiden osalta. Säilyttämisvelvoitteesta on vapautettu viestinnän sisältö, minkä lisäksi säilyttää ei saa myöskään tietoja vierailuista internetsivuista, tietoja sähköpostipalveluista sekä tietoja yhteyksistä yhteiskunnallisilla aloilla tai kirkon piirissä toimivien henkilöiden, viranomaisten ja järjestöjen liittymiin tai tällaisista liittymistä. Jos tietyt viestintävälineet tai tietoluokat vapautetaan säilyttämisvelvoitteesta, tällä ei voida tosin poistaa riskiä siitä, että kyseisistä henkilöistä laaditaan kattava profiili, mutta sitä voidaan ainakin pienentää huomattavasti.
- 18 Vielä merkittävämpänä erona nyt kyseessä olevien TKG:n säännösten ja direktiivin 2006/24 aiemman sääntelyn tai siihen perustuneiden Ruotsin ja Yhdistyneen kuningaskunnan säännösten, joista tuomiossa Tele2 Sverige ja

Watson ym. oli kyse, välillä ennakkoratkaisua pyytänyt tuomioistuin pitää toiseksi sitä, että kuudesta kuukaudesta kahteen vuoteen käsittävää säilytysaika (ks. direktiivin 2006/24 6 artikla) on lyhennetty TKG:n 113b §:n 1 momentissa selvästi neljästä kymmeneen viikkoon.

- 19 Vaaraa siitä, että kyseisistä henkilöistä laaditaan kattava profiili, on pidettävä sitä pienempänä, mitä lyhyemmän ajan liikennetietoja säilytetään. Mitä lyhyempi on säilytysaika, sitä puutteellisempi henkilöprofiilista väistämättä tulee ja sitä lievemmin perusoikeuksiin puututaan.
- 20 Kolmanneksi nyt kyseessä oleviin TKG:n säännöksiin sovelletaan tiukkoja rajoituksia säilytettävien tietoja suojan ja niitä koskevan pääsyn osalta. Yhtäältä TKG:n 113d §:ssä ja sitä seuraavissa pykälissä taataan säilytettyjen tietojen tehokas suojele väärinkäyttöriskeiltä ja kaikenlaiselta luvattomalta pääsylvä. Toisaalta säilytetyjä tietoja voidaan käyttää TKG:n 113c §:n 1 momentin mukaan ainoastaan erityisten vakavien rikosten syyteharkintaan ja henkilön terveyteen, henkeen tai vapauteen tai liitto- tai osavaltioon kohdistuvan konkreettisen vaaran torjumiseen.
- 21 Liikennetietojen kerääminen syyteharkinnan tarkoituksiin edellyttää StPO:n 100g §:n 2 momentin mukaan sitä, että epäillään kyseisessä laissa tyhjentävästi kuvattuja erityisen vakavia rikoksia, että teko on myös yksittäistapauksessa erityisen vakava, että tosiseikkojen tutkiminen tai syytetyn olinpaikan selvittäminen muilla tavoin vaikeutuisi huomattavasti tai olisi toivotonta ja että tietojen kerääminen on oikeasuhteista asian merkitykseen nähden. StPO:n 53 §:n 1 momentin ensimmäisen virkkeen 1–5 kohdassa mainittujen salassapitovelvollisuuden piiriin kuuluvien, kuten asianajajien, lääkäreiden tai toimittajien, liikennetietojen kerääminen tai käyttäminen on StPO:n 100g §:n 4 momentin mukaan kiellettyä. StPO:n 101a §:n 1 momentin mukaan 100g §:n mukainen liikennetietojen kerääminen edellyttää lisäksi tuomioistuimen päätöstä.
- 22 Näitä rajoittavia pääsyä koskevia säännöksiä ei tosin sovelleta tilaajalle internetin käyttöä varten annettuun ip-osoitteeseen. TKG:n 113c §:n 1 momentin 3 kohdan mukaan ip-osoitteen käyttö paikkatietojen haussa on nimittäin sallittua myös kaikenlaisten rikosten syyteharkintaa, yleiseen turvallisuuteen ja järjestykseen kohdistuvan vaaran torjumista ja tiedustelupalvelujen tehtävien hoitamista varten. On kuitenkin katsottava, että tieto siitä, kuka liittymänhaltija on käyttänyt internetiä jo tunnetulla ip-osoitteella, ei mahdollista henkilö- tai liikeprofiilien laatimista.
- 23 Vaikka yhdyttäisiin SpaceNetin väitteisiin ja oletettaisiin, että käytössä on yhä enemmän teknisiä menettelyjä, joissa ip-osoitetta ei voida enää yksiselitteisesti yhdistää tiettyyn televiestintäliittymään vaan ainoastaan suurempaan liittymien ryhmään ja paikkatietojen haku on siten kehittynyt toimenpiteeksi, jota voidaan käyttää huomattavan erilaisiin tarkoituksiin, tällaisen paikkatietojen haun perusoikeuksia kaventava vaikutus on kuitenkin edelleen selvästi vähäisempi kuin se, joka liittyy televiestinnän liikennetietojen hakuun ja käyttöön sinänsä.

- 24 Neljänneksi olettamaa, jonka mukaan TKG:n 113a §:n 1 momentin ensimmäisessä virkkeessä, luettuna yhdessä 113b §:n kanssa, säädetty velvoite säilyttää televiestinnän liikennetietoja perusteettomasti voidaan perustaa direktiivin 2002/58 15 artiklan 1 kohtaan, tukee myös se seikka, että kansallinen lainsäätäjät on noudattanut näin toimintavelvollisuuksia, joita jäsenvaltioilla on perusoikeuskirjan 6 artiklassa taatun oikeuden turvallisuuteen perusteella. Tuomiossa Digital Rights Ireland ym. unionin tuomioistuin on maininnut nimenomaisesti perusoikeuskirjan 6 artiklan ja viitannut tässä yhteydessä siihen, että kansainvälisen terrorismin torjuminen kansainvälisen rauhan ja turvallisuuden ylläpitämiseksi on unionin yleisen edun mukainen tavoite ja että sama koskee vakavan rikollisuuden torjuntaa yleisen turvallisuuden takaamiseksi.
- 25 Tätä taustaa vasten ennakkoratkaisua pyytänyt tuomioistuin on epävarma siitä, onko unionin tuomioistuimen tähänastinen oikeuskäytäntö ymmärrettävä siten, että perusteetonta tietojen säilyttämistä ei voida perustaa paitsi siinä konkreettisesti muodossa, josta siitä säädetään direktiivissä 2006/24 ja siihen perustuvissa Ruotsin ja Yhdistyneen kuningaskunnan säännöksissä, myöskään yleisesti direktiivin 2002/58 15 artiklan 1 kohtaan. Tietojen säilyttämisen perusajatusta ei näet voida sovittaa yhteen sen unionin tuomioistuimen rajattomasti muotoileman vaatimuksen kanssa, että säilytettävät tiedot on eriytettävä henkilöiden, ajanjaksojen ja maantieteellisten alueiden mukaan.
- 26 Olettamaa, jonka mukaan liikennetietojen perusteeton säilyttäminen on itsessään ristiriidassa perusoikeuskirjan kanssa, ei ennakkoratkaisua pyytäneen tuomioistuimen näkemyksen mukaan tue myöskään edellytys saattaa tasapainoon yhtäältä jäsenvaltioiden velvoite taata alueellaan oleskelevien henkilöiden turvallisuus ja toisaalta taata perusoikeuskirjan 7 ja 8 artiklassa vahvistetut perusoikeudet.
- 27 Ennakkoratkaisua pyytänyt tuomioistuin ei siten voi päätellä unionin tuomioistuimen oikeuskäytännöstä yksiselitteisesti, että kansallisilla lainsäätäjillä ei pitäisi enää olla mahdollisuutta ottaa kokonaisuutensa perusteella käyttöön – tarvittaessa tiukoilla pääsyä koskevilla säännöksillä täydennetty – perusteeton tietojen säilyttäminen uusiin televiestintävälineisiin liittyvän erityisen vaarapotentiaalin huomioon ottamiseksi.
- 28 Viidenneksi ennakkoratkaisua pyytänyt tuomioistuin viittaa siihen, että siinä tapauksessa, ettei perusteetonta tietojen säilyttämistä voida perustaa yleisesti direktiivin 2002/58 15 artiklan 1 kohtaan ja että sääntelyn piiriin kuuluvia viestintävälineitä, säilytettyjen tietojen luokkia, säilyttämisen kestoa, edellytyksiä pääsulle säilytettyihin tietoihin ja väärinkäyttöriskeiltä suojaamista koskevat konkreettiset säännökset eivät siten ole merkityksellisiä, kansallisten lainsäätäjien liikkumavara syyteharkinnan ja kansallisen turvallisuuden, joka SEU 4 artiklan 2 kohdan kolmannen virkkeen mukaan säilyy yksinomaan kunkin jäsenvaltion vastuulla, kaventuisi merkittävästi.

- 29 Kuudenneksi se, onko unionin tuomioistuimen tuomiossa Tele2 Sverige ja Watson ym. esittämät toteamukset ymmärrettävä jäsenvaltioille suunnatuksi kielloksi perustaa televiestinnän liikennetietojen perusteetonta säilyttämistä koskevan velvoitteen käyttöönotto direktiivin 2002/58 15 artiklan 1 kohtaan, on ennakkoratkaisua pyytäneelle tuomioistuimelle myös epäselvää, kun otetaan huomioon Euroopan ihmisoikeustuomioistuimen uudempi oikeuskäytäntö.
- 30 Euroopan ihmisoikeustuomioistuin on viimeksi 19.6.2018 antamassaan tuomiossa katsonut, että rajatylittävän tietoliikenteen massatarkkailua koskevat Ruotsin säännökset ovat ihmisoikeuksien ja perusvapauksien suojaamiseksi tehdyn yleissopimuksen (jäljempänä Euroopan ihmisoikeussopimus) 8 artiklan mukaisia. Kun otetaan huomioon uhat, joita valtioihin nykyisin kohdistuu, maailmanlaajuisen terrorismin ja muiden vakavien rikosten, kuten huume- ja ihmiskaupan, lasten seksuaalisen hyväksikäytön ja internetrikollisuuden, vitsaus mukaan luettuna, ja tekninen edistys, jonka ansiosta terroristien ja rikollisten on helpompi välttää paljastuminen internetissä, sekä sähköisten tietojen siirtotapojen ennakoimattomuus, päätös massatarkkailujärjestelmän käyttöönotosta kansalliseen turvallisuuteen kohdistuvien, toistaiseksi tuntemattomien uhkien tunnistamiseksi kuuluu edelleenkin valtion harkintavaltaan (Euroopan ihmisoikeustuomioistuimen tuomio 19.6.2018, Centrum för Rättvisa v. Ruotsi, valitus nro 35252/08, [CE:ECHR:2018:0619JUD003525208], 112 kohta). Sikäli kuin Euroopan ihmisoikeustuomioistuin viittaa sähköisten tietojen siirtotapojen ennakoimattomuuteen ja tekniseen edistykseen, jonka ansiosta terroristien ja rikollisten on helpompi välttää paljastuminen internetissä, se korostaa unionin tuomioistuinta voimakkaammin uusiin televiestintävälineisiin liittyvää erityistä vaarapotentiaalia.
- 31 Ennakkoratkaisua pyytänyt tuomioistuin viittaa direktiivin 2002/58 johdanto-osan 11 perustelukappaleeseen ja perusoikeuskirjan 52 artiklan 3 kohtaan, joista ilmenee, että on varmistettava perusoikeuskirjassa taattujen oikeuksien ja Euroopan ihmisoikeussopimuksessa taattujen vastaavien oikeuksien yhtenäisyys, ilman että tämä vaikuttaa unionin oikeuden ja Euroopan unionin tuomioistuimen itsenäisyyteen.
- 32 Ennakkoratkaisua pyytänyt tuomioistuin mainitsee lopuksi muita vireillä olevia ennakkoratkaisumenettelyjä, joissa on kyse tuomion Tele2 Sverige ja Watson ym. tulkinnasta, siis siitä, onko katsottava, että kyseisessä tuomiossa todetaan yleisesti perusteeton tietojen säilyttämisen kieltö, jota ei voida ohittaa ottaen huomioon yleiseen turvallisuuteen kohdistuvien torjuttavien vaarojen huomattavuus eikä ”kompensoida” säilyttämistä ottamalla käyttöön tietoihin pääsyä koskevia rajoittavia säännöksiä ja tiukkoja turvallisuusvaatimuksia.
- 33 Tässä yhteydessä mainitaan Investigatory Powers Tribunal – Londonin (Yhdistynyt kuningaskunta) (C-623/17), Conseil d’État’n (Ranska) (C-511/18 ja C-512/18) ja Cour constitutionnelle (Belgia) (C-520/18) esittämät ennakkoratkaisupyynnöt.